



# Van slangenkuil tot vrijplaats

## 50 jaar UK

Ooit werd zij, gewikkeld in een adresbandje, bezorgd door de PTT. Inmiddels heet zij *UKrant* en is volledig digitaal. De *UK* viert dit jaar haar 50-jarig bestaan. Het Universiteitsmuseum maakt een tentoonstelling, er komt een boek en voor *Broerstraat 5* schetst **Guus Termeer**, hoofdredacteur van 1990 tot 2004, enkele saillante ontwikkelingen in de lange geschiedenis van de krant.



Wie met het oog van nu de eerste jaargangen van de *UK* (spreek uit 'uukaa', red.) bekijkt, moet wel even slikken. Bomvolle grijze pagina's staren je aan, met hier en daar een pasfotootje van een bestuurder. Wie vervolgens inzoomt, leest ellenlange verhalen over vergaderingen van de Universiteitsraad rijkelijk gelardeerd met de eigen opvattingen van de verslaggever. Alleen de achterpagina, de 'Andere k(r)ant', biedt wat lucht met satirische stukjes en strips die vaak ook weer over bestuurlijke zaken gaan.

Juni 1971 rolde de eerste *UK* van de persen en vanaf september ging de redactie er vol tegenaan. De jonge journalist Reg ten Zijthoff kwam uit Utrecht om samen met een democratisch samengestelde redactie van vooral onervaren studenten en medewerkers een onafhankelijk weekblad te maken. Een uniek concept in Nederland

### Botsende meningen

Het was de tijd van de grote veranderingen en gepeperde meningen. De Groningse universiteit experimenteerde met een eigen democratische bestuursvorm en studenten, onder aanvoering van de Groninger Studentenbond (GSb), eisten hun rechten op met demonstraties, bezettingen en uren lange debatten. Toen de *UK* badinerend schreef over de beschuldiging van seksueel machtsmisbruik bij de vakgroep Geschiedenis, bezetten boze vrouwen het redactielokaal en eisten een hele voorpagina op. Ze kregen een foto met onderschrift.

De *UK* was het platform waar al die botsende meningen samenkwamen. Het politiek engagement spatte van de pagina's af. Boze lezers haalden hun gram over de in hun ogen gekleurde berichtgeving. Hoofredacteur Reg ten Zijthoff werd regelmatig op het matje geroepen bij de GSb. 'Het was een slangenkuil,' constateerde hij terugblikkend. Maar het blad leefde en werd gelezen, niet alleen in Groningen maar ook in Den Haag. En toen uit een lezersonderzoek bleek dat de ene groep de *UK* te links vond en de andere juist te rechts, constateerde de redactie dat ze op het goede spoor zat.

### Mussengang

Eind jaren zeventig ging het bijna mis. Het *UK*-bestuur weigerde een communistische hoofredacteur te benoemen en links Nederland sprak schande van dit 'beroepsverbod'. De volgende kandidaat lag weer niet goed bij de redactie omdat hij te veel aan de leiband van het bestuur liep en als hoofredacteur het laatste woord wilde.

Hij werd toch aangesteld. Binnen enkele maanden liep het volledig uit de hand met als uitkomst: twee *UK*'s in één week, één van de omstreden hoofdredacteur en een alternatieve editie van de redactie, betaald door hoogleraar scheikunde Hans Wijnberg, die als columnist het 'rechtse geweten' van de krant was. Zoals ook enkele jaren later de toen nog linkse Pim Fortuyn vrolijk meedraaide in de redactie.

De jonge redacteur Hans Kuné, net afgestudeerd in de filosofie, maakte het allemaal van nabij mee. 'Het was een wespennest, met ook nog eens veel spanningen binnen de redactie.' Toen het stof was neergedaald en de omstreden hoofdredacteur vertrokken, kreeg Hans Kuné de eer om coördinator te worden – de term 'hoofdredacteur' was inmiddels te beladen. Samen met de redactie koos hij voor een andere koers: 'Wij wilden een meer uitgebalanceerd journalistiek blad en niet steeds in dat politieke vaarwater zitten.' Zo viel er in de loop van de jaren tachtig een andere *UK* bij studenten en medewerkers in de bus. Met minder volle pagina's, meer ruimte voor fotografie en voor het eerst ook verhalen over het veelkleurige studentenleven.

Een gouden greep was het feuilleton Mussengang, dat een pikant inkijkje gaf in het wel en wee van een studentenhuus. De lezers smulden van de belevenissen van corpbal Eduard de Bock en de verleidelijke Yvette de Bruin. Hans Kuné was een van de schrijvers van het eerste uur: 'Er waren verschillende auteurs die elkaar soms in de wielen reden. Het verhaal ging alle kanten op en dan gaf tekenaar Bert Cornelius er ook nog eens een eigen draai aan.' Mussengang werd het paradepaardje van de *UK*.

### Dorpskrant op NRC-niveau

De redactie moest alles uit de kast halen om de studenten bij het blad te betrekken, zeker toen het niet meer per post kwam, maar ze de krant voortaan zelf uit een display in de universitaire gebouwen moesten pakken. Met prikkelende series over het studentenleven, themanummers over studentenhumor of student en drank en ieder jaar een lichtvoetig KEI-nummer probeerde de redactie de jonge lezer te strikken. Om ze vervolgens ook te confronteren met stevige verhalen over onderzoek, bestuurlijke perikelen of de prestatiebeurs.

Als iemand de geschiedenis van de *UK* kan overzien, is het Christien Boomsma. In 1989 begon ze als studentredacteur en 32 jaar later werkt ze er nog steeds. Zij zag de krant evolueren van 'een dorpskrant op NRC-niveau' naar een medium dat steeds losser en persoonlijker werd. 'We gingen steeds

meer schrijven vanuit de leefwereld van de student.'

Wel werd de speelruimte kleiner. Zeker toen de universiteit verzakelijkte en actiever de studentenmarkt opging. Voor de internationale marketing van de RUG was een kritische krant met ook Engelstalige artikelen een lastpost. In 2012 draaide het College van Bestuur de geldkraan zo ver dicht dat een papieren krant niet meer haalbaar was. De *UK* werd een digitaal medium en uiteindelijk ging ook de vertrouwde naam op de schop. *UK* was voor een Engelstalig publiek te verwarrend (hoezo United Kingdom?) en werd daarom *UKrant*.

### Digitaal avontuur

De redactie begon in 2013 enthousiast aan een nieuw hoofdstuk in haar geschiedenis, een digitaal avontuur. 'Dat is wel heel anders werken,' zegt Christien Boomsma. 'Je bent nu continu bezig met publiceren op het *UKrant*-platform en kunt direct zien hoeveel mensen je stuk lezen. Dat is ook tricky. Je moet uitkijken dat je niet probeert te gemakkelijk te scoren.'

Hans Kuné, inmiddels met pensioen, leest de *UKrant* nog steeds. 'Ik vind dat ze het digitaal goed en heel creatief doen. Het is nu veel meer een medium voor studenten en daar is niks op tegen. Wat ik soms wel mis, is die onafhankelijke kritische rol en het bestuurlijke nieuws.'

Tja, het zijn inmiddels andere tijden, verzucht Christien Boomsma. De universitaire cultuur is behoorlijk veranderd. Stonden in de beginjaren van de *UK* studenten en medewerkers te trappelen om hun visie in de *UK* te ventileren, inmiddels is er vooral terughoudendheid. 'Medewerkers durven niet meer te vertellen hoe het er op de werkplek aan toe gaat en studenten zijn bang dat zelfs een onschuldige uitspraak, als "Ik heb met mijn KEI-leider gezoend" later door een werkgever op Google wordt gevonden.' Zorgelijk, vindt ze. 'De universiteit moet toch een vrijplaats zijn waar open over van alles kan worden gediscussieerd.' Daar ligt nog steeds een mooie taak voor de *UKrant*: een vrijplaats van de universitaire gemeenschap.

